

**P̄OLU 'LETRE 'LA ॥KPAA
ZESU 'YI MU 'LA 'YAA-
KOL̄SI -WA 'E TA 'MU NI
P̄olu 'letre 'la ॥kpaa Kol̄si
-wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni
'bhε ॥ngblo**

-O 'kleen 'la sii -zɔn Tuuki, Kol̄si -yaa 'bhεε- 'yi -wa 'e do 'le. -O -yaa P̄olu 'bhεgwlen- do 'la sii Epafrasi 'bhε -le 'yee- Kol̄si -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ॥kpaa 'eke- ma, 'bhεε- -yoo ॥kla Zesu 'yi mu -lεdo' 'le. P̄olu 'gbu 'laa gele -lido' 'yee- Kol̄si -wa 'e ta. 'Duŋ- Epafrasi -le ॥nwa -a pele a ni dɔɔ bhla ma mεε daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu 'e 'yrebatedɔ 'zi. 'Bhεla- -yile, P̄olu 'letre 'lεε- ॥kpaa -o ni, 'kooko- -e fanjando -o ta, 'bhεε- -ya pe -o ni dɔɔ -o blɔɔle bo mεε daangbεya -lrele' 'e 'bhε ma, 'bhεε- waa gbaanle bhla ma mεε daangbεya 'e 'bhε zi. 'Letre 'lεε- 'bhε de bhla 'e zi 'ke P̄olu -o -kasø 'yi. -E 'Letre 'lεε- 'pegee Efεzi mu a 'letre, 'bhεε- Filemo a pe 'e 'kpen ॥dia 'waati do ba.

'Letre 'lεε- 'le ॥lwa mi 'e 'yi (Kol̄si 1.1-14) P̄olu 'pubɔ- ॥naa 'pe -Waanbhaa ni Kol̄si Zesu 'yi mu 'e ba zayi'.

'Bhε blaan, -yoo -daanna -za mu 'la 'le Zesu Krisi ba zayi', 'bhε 'pegee Zesu -za mu 'la ॥kla -o ni, -e 'mu 'kpen -dwa -o 'kpee (Kol̄si 1.15-2.3). Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, 'bhεε- 'yele- pe 'kpen ॥kla. -E galawoa -yrigbεele 'e ta 'bhε -le -kɔɔ' mu 'pegee -Waanbhaa' ॥kpaa do ma.

P̄olu pe d̄o -Jan 'Nrale- a p̄e m̄ee daangb̄eyā 'ε gole -o bhla ma m̄ee daan mu 'ε 'mu a p̄e 'ε ma. -Amasr̄oyi, Zuufu mu a m̄ee daangb̄eyā 'ε 'pegee Greki mu a m̄ee daangb̄eyā 'ε lafl̄e' 'yi -mleke' mu 'ba zayi' 'pegee 'kłeən 'yi 'wlaza-, 'bhęę- Zuufu mu a 'feti -kłosikunza, 'bhęę 'pegee 'tonj 'bhęęke mu 'bhęę- -o 'sɔɔn mu, 'woo- bhla ma m̄ee daan mu 'ε -o 'mu 'kp̄en 'yizaala 'eke- ba (Kol̄osi 2.4-23).

P̄olu Z̄esu 'yi mu 'ε 'taawogb̄eyā -lrele' 'ε -zadwa -o 'kpee, -amasr̄oyi -woo m̄ee do -o 'pegee Z̄esu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi (Kol̄osi 3.1-4.6).

'Lętre 'lęę- 'leyanyre 'ε ɬnɔɔ (Kol̄osi 4.7-18), P̄olu -o 'pubwa-, 'bhęę- -e 'səwəgɔ̄ do ɬdia -o ni -a 'gbu gbe ma.

P̄olu -o Kol̄osi mu 'ε 'pubɔ̄- 'zi

¹ 'Mi P̄olu 'la 'ŋ 'yoo- 'ke Z̄esu Krisi a winb̄owo mi 'le -Waanbhaa' zru maza ma, 'mi 'pegee 'ŋ nęenę- Z̄esu 'yi mi Timote -le 'lętre 'lęę- 'kpa zii',

² 'ka mu 'o nęenę- mu 'ε ni, 'ka mu 'la 'ke -Waanbhaa' 'ka ɬkpaa 'edaŋma -yaa' m̄ee mu 'le, 'bhęę- 'ke 'ka blɔɔle- -o Krisi a -za 'ε ma Kol̄osi wa 'ε ta. Bhaa -kɔɔ' De -Waanbhaa' -yaa' 'duma 'pegee -yaa' yilabla 'ε 'na 'ka ni.

P̄olu -o -Waanbhaa' 'pubɔ̄- 'seri kle 'zi

³ Yi 'oo yi, 'ke 'woo- 'o 'seriwo zii' 'kaa- -za ma, 'o Męezan Z̄esu Krisi De -Waanbhaa' 'pubɔ̄-.

⁴ -Amasr̄oyi 'wa ɬmaa d̄o 'ka 'kpale -o Z̄esu Krisi 'yi 'eglɔɔle, 'bhęę- -Waanbhaa' a m̄ee mu 'ε 'kp̄en -za sɔ̄ 'ka ni.

⁵ 'Kaa- 'kpaleyā 'ε 'pegee 'kaa- 'sɔniya 'ε kli gbaanle -o 'ka 'yrikpale -o -Waanbhaa' p̄e mu 'la

□twa 'ka 'lεε laflε' 'yi 'mu -la ta. -A 'san 'ka wlan ma -Jan 'Nrale- 'ε □lwa ma, 'ka 'yrikpale bole -o 'bhεε- pe mu 'ε ta.

⁶ -O 'yee -Jan 'Nrale- do 'kpo 'la 'wo zii' 'ka ba ye, 'bhε -la do -kplεn 'wole- 'ε zen 'zi 'drunyan 'ε 'yi yrεkpεn- □nɔɔ 'ezin-. 'Bhela- 'a 'to zii' 'bhεε- mεε mu -o -za 'lrele- mu kle 'zi, 'bhii- -ya -kla 'ka mu ba gɔne- 'la gbεεn- -a 'san 'ke 'ka -Waanbhaa' a -lileya 'ε □lwa 'ε ma, 'bhεε- 'kaa □ya 'bhii- -yoo 'ke wlan 'le bhe.

⁷ 'Waa- yewo yoɔɔn Epafrasi 'la -za sɔ 'o ni 'egbenele, 'bhε -le 'ka -daanna 'bhε -za mu 'ε 'le; 'bhε -la bloole -o Krisi a ye 'ε ma 'ka ba ye.

⁸ Lii 'Weŋ 'ε -Waanbhaa' a 'sɔniya 'la □kpaa 'ka 'kpee, 'yele- □nwa 'bhε 'pele- 'o ni.

KRISI 'KPAALE- -O PE 'KPEN 'WIIN-

⁹ 'Bhela- -zayile, -a 'san 'o 'ka ta jan 'ε ma, 'kee-kpa -yrekpaa' ma oo, 'kee kpa -bi zi ma oo, 'waa ploo 'o 'seriwole ma 'kaa- -za ma 'ezin-. 'Woo 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ka sɔ -a zru maza 'ε dɔle-; 'bhεε- 'kee- sɔ -zadɔleya 'ε 'kpεn 'pegee yikan' 'nale 'ka ni -a Lii 'Weŋ 'ε 'le.

¹⁰ 'Ke 'bhε □kla, 'ka 'taawogbεya 'ε sɔ Mεεzan Zesu 'ledɔle -a ma, 'bhεε- 'ka sɔ -a zru maza klεle- yikpεn- ta. 'Bhεε- 'ka nu 'sɔlε- -za 'wlan 'kpεn -gloɔɔn klεle-, 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dɔle 'ε baan' kla -a ba.

¹¹ 'Woo 'seriwo 'ezin- -a ni dɔɔ -e -yaa' 'tɔbhɔleya ma -gloɔɔya' 'ε 'bhε zen 'ka ta, 'bhεε- -e 'fuudɔ- 'ka ta, 'kooko- 'ka sɔ -yren 'ε 'kpεn -gloɔɔn 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

¹² -Ka -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' 'pubɔ- 'ka zrukpaale

'le, -amasrɔyi, -ya ɔkla 'bhɛɛ- 'ka dɔ -o -e 'ciɛn 'la ɔtwa -yaa' mɛɛ 'wɛŋ mu 'la -woo 'taawo zii' -yaa' 'tɛbħile 'ɛ ba 'bhɛ ba.

¹³ Wlan 'gbu 'ɛ ni, -Waanbhaa' -kɔɔ' -gwa -Setran' 'la -yoo -gblo ti -gbɛnɛ 'ɛ 'yi 'bhɛ -a -glɔɔya' 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ -e -nwa -kɔɔ' 'le -a Gbe 'la -za sɔ -a ni 'egbɛnɛle 'bhɛ a -bhlenɔgbeya -wa 'ɛ ta.

¹⁴ A Gbe Zesu gale 'ɛ 'bhɛla- 'sɔrɔyi 'bhɛɛ -Waanbhaa' -kɔɔ' tagbawoa, 'bhɛ 'pegee -e -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma ɔyaan.

Zesu Krisi -o -Waanbhaa' bhɔɔma 'le

¹⁵ Zesu Krisi -le -Waanbhaa' 'la waa ye 'bhɛ bhɔɔma kpataakpa 'ɛ 'le. 'Yele- -yaa 'trɛ ta pɛ 'kpɛn klele -lɛɛ.

¹⁶ -Amasrɔyi -Waanbhaa' pɛ 'kpɛn ɔkla 'yela-gbe zi: laflɛ' 'yi pɛ mu oo, 'trɛ ta pɛ mu oo, -yṛɛ pɛ mu 'la ye oo, 'bhɛɛ- waa sɔ pɛ mu 'la 'yele oo, -bhlenɔgbɛ 'kleɛn mu oo, -o -yi -bhlenɔgbɛ mu oo, mɛɛ gblaan mu oo, -Waanbhaa' pɛ 'kpɛn ɔkla Zesu Krisi -la gbe zi, 'bhɛɛ- -yoo 'kpɛn ɔkla 'yelani.

¹⁷ -E -yaa -a -yṛɛ ma 'drunyan ta pɛ 'kpɛn 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -a fangan- 'ɛ 'bhɛ -le 'drunyan ta pɛ mu 'ɛ 'kpɛn to -o dulayṛɛ mu 'ɛ ɔnɔɔ.

¹⁸ 'Yee- Krisi -le -a 'gbu 'fɛ 'ɛ ɔngblo 'le; 'bhɛɛ- -a 'fɛ 'ɛ 'bhɛ -le Zesu 'yi mu 'ɛ -waa' 'klanɔkeba 'ɛ 'le. 'Yele- -za 'kpɛn zisanyṛɛ 'le; 'bhɛɛ- 'yela- ɔlwɑ -bwela gale ba, 'kooko- -a 'kpaale klɛ pɛ 'kpɛn 'wiij-.

¹⁹ -Amasrɔyi -e -swa -Waanbhaa' 'gbu ni 'ke -wa dɔgbɛya 'ɛ 'kpɛn ye 'yee- Krisi -la -yi.

20 Zesu 'srɔyi, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'kee- 'yee- 'pegee 'drunyan ta pε mu 'ε 'kpen kpa do ma: 'e pe laanima pε mu oo, 'e pe 'tre ta pε mu oo, -o 'kpen. Zesu yiɛn 'la 'klalaa -yrigbɛele 'ɛ ta, bhe -la -zai' 'bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' yilabla ɔwlaa 'yee 'gbu 'pegee bhaaplen mu plen-.

21 'Ka mu, 'ka plenjgole -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -sɔ, 'bhɛɛ- 'ka 'yaa- -a -sɔɔnnii' mu 'le 'ka kleza -yɔɔ' mu 'ɛ 'pegee 'ka 'kpeejan- -yɔɔ' mu 'ɛ ma.

22 'Duŋ- -zɔn, -Waanbhaa' 'ka mu 'pegee 'yee- 'gbu ɔkpaa do ma Zesu gale ma 'bhe a bhaaplen 'fle 'ɛ 'yi. -E 'bhe ɔkla, 'kooko- -e sɔ 'ka dulale' 'yee- 'gbu -Waanbhaa' 'yre ɔla 'ke 'ka kle 'wen, 'bhɛɛ- 'ke waa -la yre ye 'ka ta -za 'kedo- 'kpo 'yi, 'bhe 'pegee 'ke waa -sɔŋ' bhe do ye 'ka ma.

23 'Duŋ- 'ka kli gbaanle bo 'egloɔle 'kaa- 'kpleya 'ɛ 'yi; 'ka 'yrikpale -o pε 'la ta, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhe 'srɔɔwoa- -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yi, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke pε 'kedo- 'kpo 'a kle 'bhɛɛ- 'ka ploo 'bhe -yrikpagbeya 'ɛ ma -titi. 'Ka 'yee- -Jan 'Nrale- 'la ɔmaa, -o 'yela- wo 'zi 'drunyan 'ɛ 'yi yrekpen- ɔnɔɔ mɛɛ mu 'ɛ ni; 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'mi Pɔlu ɔkla -yaa' yewone 'le 'yee- -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yela- wole 'kaama-.

Pɔlu -o -Waanbhaa' a yewo 'zi Zesu 'yi mu 'ɛ ni

24 'N neɛne- mu, 'mi -o -yrenlabhle zii' -zɔn 'ka mu ni, 'bhe 'mi zrukpalaa. -Amasrɔyi, 'ŋ -yren mu 'la 'bhle zii' -ge 'ŋ 'fle 'yi, 'bhe mu -o Krisi -yren mu 'la ɔbhla 'mu -lɛpa' pε 'le. 'Mi -o 'bhe -yren mu 'ɛ 'bhle zii' Zesu Krisi 'fle 'ɛ 'bhɛɛ- ni; 'bhe 'fle 'ɛ 'bhe -le Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ 'le.

25 -Waanbhaa' 'mi ॥kla Zesu 'yi mu -lədo' 'ε -waa' yewone 'le 'ka mu ni, 'ke 'ŋ 'yee- -jan 'ε wo 'ka ni 'ke 'an 'leyan a ma.

26 'Bhe -jan 'ε 'bhe -la tagaanle ॥bwa bhaaplen mu 'kpən 'ləs, 'kee- 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle. 'Dun- -zən, -e 'bhe -zrənna -yaa' pe məs 'wej mu 'ε ni.

27 -Trən -gbənə 'la -yoo 'bhe gaanyiza 'ε 'yi 'drunyan 'yi 'si mu 'ε 'kpən ni, 'bhəε- 'kee- lele bhe, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'ε -o 'bhe də. 'Bhe gaanyiza 'ε 'bhe -le -gə: Krisi -o 'ka zru mu 'ε 'yi, 'bhəε- -ya kle 'ke 'ka 'yrikpale bo -a ta 'bhii- 'ka nu klelə -Waanbhaa' a 'təbhəleya 'ε 'yi.

28 'Bhe 'yi bhe, 'o məc -janwo' zii' 'yee- Krisi -la ba zayi' məs mu 'ε ni, 'ke 'o zruwla məs 'təle- məs 'bhe 'kpee, 'bhəε- 'ke 'woo- daan -Waanbhaa' a -zadəleya 'ε 'kpən 'le. 'Kooko- 'ke 'o məs 'təle- məs 'bhe zrən -Waanbhaa' ni -a -lepalele Krisi 'srəyi.

29 'Bhela- -zayi', 'ŋ 'yoo- də 'zi 'eglɔ̄ole 'ke 'ŋ yewo Krisi a fangan- ma -glooja' 'la -yoo 'ŋ 'yi 'bhe 'le.

2

Krisi -o 'ke -zadəleya 'ε kli 'le

1 'N nəεnə- mu, wlan 'ε ni, 'ŋ 'yoo- də 'zi 'eglɔ̄ole 'ka mu ni gənə- 'la gbeən-, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'bhe də. 'N 'yoo- də 'zi 'eglɔ̄ole 'ka mu 'pegee Laodise mu 'ε, 'bhəε- məs 'la zan mu 'kpən 'laa 'ŋ 'yelə- -lido' 'mu -laa' -za ma.

2 'N 'yoo- 'bhe kle 'zi, 'kooko- -woo zru də 'eglɔ̄ole, 'ke -o 'kpale- kle do ma 'səniya 'ε 'yi;

'bhεε- 'ke -o 'pale- klε 'ke 'yikanle 'le. 'Bhε klεgbεya 'ε 'yi, -o nu -Waanbhaa' a gaanyiza 'ε dɔlε, 'bhε gaanyiza 'ε 'bhε -le 'ke Krisi 'le.

³ -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ε 'yi pε -lrele' mu 'ε 'kpεn 'pegee -yaa' -zayaangole 'ε 'yi pε -lrele' mu 'ε 'kpεn magaanle -o 'yee- Krisi -la -yi.

⁴ 'N 'yoo- 'bhε 'pe zii' 'ka ni bhe, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ̄ 'laa 'ka 'yini- -a -le ma -nra jan mu 'ε 'le:

⁵ -Ali- 'ke 'ŋ 'plengole -o 'ka ma 'ŋ 'fle 'ε 'yi, 'ŋ 'yoo- 'ka -din 'ŋ 'nii- 'ε 'yi. 'An 'malawoa dɔɔ 'ka -o 'taawo zii' 'elrele, 'bhεε- 'ka 'kpale- -o Krisi 'yi 'eglɔɔle, 'bhε 'ŋ zrukpalaa.

Pɔlu a -liawli' Krisi zi 'taa 'ε ba zayi'

⁶ 'Bhε -ya 'ε 'yi bhe, 'ka Zesu Krisi ɔ̄sia 'kaa Mεezan 'le gɔne- 'la gbεεn-, -ka 'taawo -a zi 'elrele.

⁷ 'Ka kli gbaanle bo -a ta 'bhii- -yri 'sεnε mu 'ε 'trε kun -a -la gɔne- 'la gbεεn-, 'bhεε- -ka 'ka 'si 'ε dɔ 'yela- ta. -Ka bo 'eglɔɔle 'taŋii 'kaa- 'kpaleyə 'ε 'yi, 'bhii- -o 'ka -daanna dɔɔ 'kaa klε gɔne- 'la gbεεn- bhe; 'bhε 'pegee -ka -Waanbhaa' 'pubɔ̄- 'ka nii- 'ε 'kpεn 'le -e -za mu 'la ɔ̄kla 'ka ni 'mu ma.

⁸ -Ka 'ka 'yrɛkpɑ̄ 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ̄ 'laa 'ka 'yini bhaapleŋ mu a bhaama -zadɔle mu 'ε 'le; 'bhε bhaama -zadɔle mu 'ε kli gbaanle -o bhaapleŋ mu a 'si ta za mu -la ta, 'bhε 'pegee -waa' 'kpeelɛdangbεya mu 'ε 'drunyan 'yi -za mu ma. 'Duj- 'bhε 'kpeelɛdangbεya mu 'ε gole -o Krisi a pε -zadɔleya 'ε ma.

⁹ -Amasrɔ̄yi, -Waanbhaa' dɔgbεya 'ε 'kpεn -o Krisi a bhaapleŋ 'fle 'ε 'yi.

10 'Bheεε- 'ka pe 'kpən 'srɔ̄woa- 'ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Yela- 'kpaale -o -kuŋlili mu 'ε 'kpən 'pegee 'seŋ 'tɔle- 'seŋ 'mu 'kpən 'wiŋ-.

11 'Ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o 'ka ɔ̄wlala 'klεen 'yi 'yee- Krisi 'yi. Yaa pe 'klεen 'ε 'yi wlale 'ε bhaapleŋ laa 'bhe klεlε -a gbe -le. 'Duŋ- -yaa' pe 'klεen 'yi 'wlale- 'ε 'bhe -le 'ka -gwa 'ka 'joo gwe mu 'ε 'pegee 'kaa- -za 'yɔ̄o- mu 'ε 'yi.

12 -O 'ka 'wiŋfəlawoa -yi ba, -e ɔ̄kla 'bhii- 'ka -gaa, 'bheεε- -o 'ka 'pegee Krisi ɔ̄bian 'eke- 'yi; 'bheεε- 'ka 'pegee 'yee- -bwela 'eke- 'yi gale ba. -Amasrɔ̄yi 'ka 'ka ɔ̄kpaa -Waanbhaa' a -glɔ̄ɔya' 'la 'bhe Krisi -bwela ba 'bheεε- 'yi.

13 'Elwaleta, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa -Waanbhaa' -yre 'yi 'kaa- -za 'yɔ̄o- mu 'ε -zayi', 'bhe 'pegee 'kaa- 'klεen 'yi wlalekleya 'ε -zayi'. 'Duŋ- -zɔ̄n, -Waanbhaa' bole -yre ma -si 'na gbe drɛewoа- 'ka ni 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bheεε- -e -kɔ̄ɔa' -za 'yɔ̄o- mu 'ε 'kpən -sroma -yaan -kɔ̄ɔ' ni.

14 -Kɔ̄ɔ' klεza -yɔ̄o' mu 'la 'kpən yɔ̄ondεle -yaa, 'bheεε- 'bhe 'sɛwɛ 'kpaale -yaa -kɔ̄ɔ' 'kaama- -kɔ̄ɔ' 'toŋ mu 'la 'yisiɛla 'mu -zayi'; Krisi 'bhe 'sɛwɛ 'yɔ̄o- 'ε 'kpən 'liila-; -amasrɔ̄yi -e -kɔ̄ɔ' ma 'kiti 'kwe ɔ̄sia a ga -yrigbεele 'ε ta.

15 Krisi gaza 'ε -yrigbεele 'ε ta, 'bhe 'srɔ̄yi, -Waanbhaa' -glɔ̄ɔya' -gwa -Setran' a 'seŋzan- mu 'ε 'pegee -yaa' -kuŋlili mu 'ε 'kɔ̄ɔ. 'Bhe klεgbεya 'ε gbeɛn- bhe, -ya -zrɔ̄nna mɔ̄kpən' ni kpataakpa 'bhii- Zesu Krisi 'seŋgwa ɔ̄ 'bhe mu 'le.

16 'Bhe klεgbεya 'ε 'yi bhe, 'ka 'laa 'tolε- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ̄ -janwo' 'ka ma: 'ka 'le pεle oo, 'ka mi

pe oo, 'feti yi -kl̩sikunza mu oo, 'bhε 'pegee mle
dree 'pwe yi 'feti 'bhεε- 'ka 'yitε yi -za mu -zayi'.

17 'Bhε -za mu 'ε 'yaa- -za mu 'la 'yaa- zan
nule 'mu -la -tɔɔmasie 'le; 'dunj- Krisi -le wlan
kpataakpa 'gbu 'ε 'le.

18 'Ka 'laa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpo 'a kle
'bhεε- -e 'ka go 'ka 'taawo zi -lrele' 'ε ta 'bhε
ta, 'ke -ya kle 'bhii- -ya 'gbu mazina 'zi, 'bhεε-
-e -mleke' mu kle -yaa' -waanbhaa' le 'kee- 'mu
gba. 'Bhε mεε -gloɔn mu 'ε, -o waa -yre zi yele
mu -la -za kun 'eglɔole; 'bhεε- -waa' bhaaplenja
'kpeelədangbεya 'ε ma, -woo 'gbu magbaande.

19 'Bhε mεε -gloɔn mu 'ε -o blɔole laa bo Krisi
'la 'bhε -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ŋgblo 'le 'bhε
ma. 'Bhεε- 'dunj-, -kɔɔ' mu -o 'bhii- -a 'fle dɔpε mu
-la -le, 'bhεε- -kɔɔ' blɔole -o -a ma 'eglɔole 'bhii-
-kɔɔ' -fasa mu 'ε blɔole -o bhεle' mu 'ε ma gɔne-
'la gbeen-. 'Bhεε- klegbεya 'ε 'yi, -a 'fle gbaande
'bhii- -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e gbaande gɔne- 'la
gbeen-.

TAAWOLE KRISI 'PEGEE MΕΕ A 'KPALEDOMAYA 'Ε 'YI

*Mεε 'pegee Krisi gale 'eke- 'yi, 'bhεε- -o -bwele'
'eke- 'yi gale ba.*

20 'Ka mu 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi, 'bhεε- -e 'ka
-gwa 'drunyan ta lii -yɔɔ' mu 'ε waa -gloɔya' 'ε ɔla.
'Bhεε- -mele ɔkla 'bhεε- 'ka -o 'taawo zii' 'bhii-
'drunyan 'lεε- 'yi mεε mu 'ε gbeen- εε? -Mele ɔkla
'kaa- 'to zii' 'bhεε- -o 'bhε 'ton -gloɔn mu 'ε dɔ 'ka
'wiin- εε, 'ke -wa pe 'ka ni dɔɔ 'ka -o -kl̩sikun
kpaŋma?

21 -O pe 'ka ni 'ka 'laa 'toŋ mu 'la 'yisielə 'mu -le -gε: «'Ka 'laa pe 'lεε- 'bhe 'sile-. 'Ka 'laa pe 'lεε- 'bhe danlε 'ka nrε ma». 'Bheε- «'ka 'laa 'kunlε- pe 'lεε- 'bhe ma.»

22 'Bhe pe mu 'ε -woo 'ke bhle pe mu -la -le bhaama. 'Ke -woo ɿbhla, 'ke -o -yaan. Bhaaplεŋ 'si ta 'toŋ mu 'pegee bhaaplεŋ daangbeyea mu -le 'woo- 'toŋ mu 'ε -le.

23 Wlan 'ε ni, 'ke 'o 'woo- -za mu 'ε -glinna, -o kle mεε -yre 'yi 'bhii -zadɔ' maza mu. -Amasrɔyi -woo 'gbu zru 'yi gba gbεya -la kle, -o 'gbu mazinalele, 'bhe 'pegee 'ke -o -yrεnkpa' -o 'gbu 'fle 'ε ta -za -gloɔn 'ε 'kpεn klelele. 'Bheε- 'dun-, 'woo- 'toŋ mu 'ε waa sɔ -o -yikunle -o 'fle 'ε zru maza mu klele ma.

3

1 'Ka 'pegee Krisi -bwela gale ba 'eke- 'yi. 'Bhe 'yi 'tε, pe mu 'la -woo -Waanbhaa' ba laanima, -ka 'bhe mu -la ziglin-; Krisi 'yaale- -o 'bhe yre 'ε 'bheε- ɿnɔɔ, -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε ɿnɔɔ.

2 -Waanbhaa' -si drεε 'la ɿtwa 'ka ni laanima, 'ka 'yri bo 'bhe -la ta, 'bheε- 'ka 'laa bole 'ka 'kpeeledanle ma 'tre ta pe mu ma.

3 -Amasrɔyi, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- ka -gaa. 'Bheε- 'ka 'si drεε 'ε pegee Krisi magaanle -o -Waanbhaa' ba laanima.

4 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kaa- bole -yre ma -si -zeze 'ε 'bhe -le Krisi 'le; 'kee- ɿnwa yi 'la 'le, 'ka mu 'pegee 'yee- nu 'pwεlε- -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε 'yi.

-Si gwe 'pegee -si drεε

⁵ -Ka 'ploo- 'kaa 'tre ta 'joo gwe mu 'ε 'kpən ma; 'bhe 'joo gwe mu 'ε 'ke mu -le -gε: -yanbhɔɔya oo, mεε 'kpee 'triŋdɔ- maza oo, -za 'yɔɔ- kle -lrɔ oo, zru maza -yɔɔ' mu oo, 'bhe 'pegee 'drunyan ta pε mu 'flen, -amasrɔyi 'drunyan ta pε mu 'flen 'ε 'bhe -o 'ezin- 'bhii- yogbale.

⁶ 'Duŋ- mεε 'la zan mu laa 'taawo -Waanbhaa' a -jan 'ε ta, 'ke -o 'bhe -za 'yɔɔ- -glɔɔn mu 'ε kle, -yaa' 'kiti 'ε nu 'tɛnlɛ- 'bhe zan mu ma.

⁷ 'Elwale -sɔ, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yaa- 'mu -za 'yɔɔ- -glɔɔn mu 'ε 'mu -la kle.

⁸ 'Duŋ- -zɔn, -ka 'ploo- 'bhe -za mu 'lɛɛ- 'kpən ma: yran oo, yin ma 'tɔnya- oo, 'kpee 'yɔɔya- oo, 'bheɛ- mεε 'tɔsiɛ maza mu. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke -zwanwo' 'pegee 'wloso ma jan 'kedo- 'kpɔ da 'ka 'lii.

⁹ 'Ka 'laa bhla pelɛ 'eke- ni, -amasrɔyi 'ka 'ploola- 'ka 'joo 'yɔɔ- gwe mu 'ε 'pegee 'ka -yaa -za gwe mu 'la kle 'mu ma.

¹⁰ 'Bheɛ- 'ka 'joo drɛɛ -la ɔsia. 'Bheɛ- 'joo drɛɛ 'ε baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'kooko- 'ka sɔ -Waanbhaa' dɔle-, 'bheɛ- 'ka kleza mu 'ε kle 'bhii- 'yee- 'gbu 'la 'ka ɔkla -a kleza mu 'ε gbɛɛn-.

¹¹ 'Bheɛla- -zayile, 'kee ɔkla Zuufu kle 'le oo, 'kee ɔkla Zuufu mi 'le oo, 'ke -woo 'e ɔwlala 'kleɛɛn 'yi oo, 'ke waa 'e 'wlalɛ- 'kleɛɛn 'yi oo, 'kee 'yoo- -zadɔkle 'le oo, 'kee 'yoo- -bɔn 'yi mi 'le oo, 'kee ɔkla lu 'le oo, 'kee ɔkla ɔklo 'le, 'bhe 'laa -za 'ke kle -li. 'Duŋ- Krisi -la -za -o 'eglɔɔle 'ke 'bhe kan pε 'kpən ta. 'Bheɛ- 'yele- -kɔɔ' 'kpən zru 'ε 'yi.

Zesu 'yi mu 'ε -woo 'ke bɔɔpɛ 'le 'eke- ba

¹² -Waanbhaa' 'ka malakwan bhe, 'bheɛ- -e 'ka ɔkla -yaa' pε mεε 'wenj mu 'le 'edaŋma, 'bhe

'pegee 'ka -za ॥swa -a ni, 'ka 'yrənkla 'eke- ma, 'ke 'ka kle 'ewlanle 'eke- ma, -ka 'ka mazina 'eke- -ləε, 'ka 'yi kle 'edooole 'eke- ma, 'bhəε- -ka 'ka zrubakpala 'eke- zi.

¹³ -Ka bhə 'eke- ba; 'bhəε- -ka 'eke- mazato. 'Ke 'ka do 'a -siela 'bhə -vindo' mi ba, -ka 'eke- mazato, 'bhii- Mεεzan Zesu 'ka mu mazatwa gənε- 'la gbeεn-.

¹⁴ 'Bhəε- 'kela kpa 'bhə -za mu 'ε 'kpən 'wiŋ-, 'bhə -le dəc 'ka -za 'sɔ 'eke- ni, 'sɔniya 'ε 'bhə -le nu 'ka 'kpale- do ma, 'bhəε- -a 'ləsɔ-.

¹⁵ Bhaa Krisi a yilabla 'ε kle 'ka zru ba. -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhəε- yilabla 'ε 'kaama-, 'kooko- 'ka kpa do ma, 'bhəε- 'ka kle məε do. -Ka -Waanbhaa' 'pubo- 'tanjii 'bhə ma.

¹⁶ -Kaa 'to 'ke Krisi a -jan 'ε bo 'ka zru 'ε 'yi, 'bhəε- -e 'ka zru 'ε pa 'kee- kan -a -dan' ta. -Ka yakla- bo 'eke- gaan -la, 'ke 'ka 'eke- lia -zadolele. -Ka -Waanbhaa' 'təbhə ma 'sro mu 'pegee -a 'pubo- 'sro mu 'kpa -a ni 'ka zru 'ε 'kpən 'le.

¹⁷ 'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la klele-, 'kee- ॥kla -janwole 'le oo, 'kee- ॥kla 'ka kleza 'le oo, -kaa 'kpən kle Mεεzan Zesu 'tɔ 'ε 'yi, 'ke 'ka -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' 'pubo-.

Zesu 'yi mu bogbεya 'eke- 'yi

¹⁸ 'Ka mu le mu, -ka 'ka ŋgblo 'kpala 'ka ॥nɔɔ mu 'ε ॥la. 'Bhə klegbεya -glɔɔn 'ε, 'bhə -le sɔ Mεεzan -Waanbhaa' ni.

¹⁹ 'Ka mu 'gwlaan- mu, 'ka 'na mu -za 'sɔ 'ka ni, 'bhəε- 'ka 'laa 'ka yin ma 'tɔnkpale -o ma.

²⁰ 'Ka mu -nε mu, -ka 'ka 'yape- mu 'ε 'weli- ma -za mu 'ε 'kpən 'yi. 'Bhə -le sɔ Mεεzan -Waanbhaa' ni.

21 'Ka mu -ne de mu, 'ka 'laa yran wlale 'ka 'ne mu 'ε 'yi, 'kooko- -o -gbløzi' laa nu galε -o ma.

22 'Ka mu lu mu, -ka 'kaa- 'tre ta -ge -kuŋlī mu 'ε 'weli- ma -za mu 'ε 'kpεn 'yi. 'Ka 'laa 'bhe klεlε -o -yre 'kɔɔ, 'ka 'laa -o zrubhø yre -glinlε' 'ka ma 'kaa- -za klεle mu 'ε 'yi. 'Dunj- -kaa klε 'ka zru wlan 'le, 'ke 'ka gblaan Mεεzan -Waanbhaa' -lεε.

23 'Ke 'ka -o ye 'oo ye 'la 'wo zii', -kaa wo 'ka zru 'ε 'kpεn 'le; 'bhii- 'ka -o -a klε 'zi Mεεzan Zesu -la ni; 'bhεε- 'ka 'laa- klε 'zi bhaaplen mu do -kplen ni.

24 -Amasrɔyi 'ka 'gbu 'a 'yaango dɔɔ Mεεzan -Waanbhaa' 'ka 'cien 'la ɔtwā 'ka 'lεε, 'ka nu 'bhe 'srɔɔwolε 'bhii- 'ka 'woye- 'ε ma -sra 'le. 'Ka -o yewo 'zi Mεεzan 'la ni 'bhe -le Krisi 'le.

25 'Dunj- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'taawoa ɔ 'eyɔɔle, 'bhe zan nu 'bhe ma -sra 'srɔɔwolε. -Waanbhaa' laa bhaaplen mu go 'eke- ma.

4

1 'Ka mu -kuŋlī mu, -ka 'kaa- yewone mu 'ε 'kun 'elrele 'ke 'kaa klε -lɛdɔɔleya ma, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o bagole. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'gbu -kuŋlī -gbene 'ε 'bhe -o laanima.

Pɔlu a -dajma' -liawli'

2 -Ka bo 'ka 'seriwole ma 'tanjii, 'ka 'yri 'laa golε 'ka 'gbu -za 'le -a klεle ma, 'ke 'ka -Waanbhaa' 'pubɔ- 'bhe ta.

3 'Bhεε- 'ezin-, -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waa- -za ma, 'kooko- -e 'bhe bhla -lrele' na 'o ni 'bhεε- 'o sɔ -Jan 'Nrale- 'ε 'wole, 'bhe 'pegee 'ke 'o sɔ Krisi a gaanyiza 'ε 'pele mεε mu ni. 'N 'yoo-zɔn -kaso 'yi 'bhela- ma.

4 -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'ŋ sɔ 'yee-gaanyiza 'ɛ 'wole- mɔkpɛn' ni kpataakpa, 'bhɛɛ-wa -yima' 'elrele, 'bhii- -ya ɿpia 'ŋ ni 'an kle gɔne-la gbɛɛn-.

5 -Ka kle -zadɔ' mu 'le 'kaa- 'taawogbɛya 'ɛ 'yi mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'plej-. 'Ka sɔ -za yɛkɛ- 'la klele-, 'waati 'tɔle- 'waati, -ka 'bhɛɛ- kle.

6 'Ke 'ka -o -jan 'oo -jan 'la 'wole mɛɛ mu ni, -kaa 'to -e kle -jan 'nrale- 'le; 'bhɛɛ- -e kle -o -lre jan 'le. 'Kooko- 'ke -o 'ka 'lrɔkpaa- -za 'oo -za -la ma, 'ka sɔ 'bhɛ zikpale -o 'kpen ni do do.

Pɔlu -o -a -srawo' zii' Kolcsi Zesu 'yi mu 'ɛ ma

7 -Kɔɔ' nɛɛnɛ- Tisiki nu 'mi ta -jan mu 'ɛ 'kpen 'wole 'ka ni; -a -za sɔ 'o ni 'egbɛnɛle, 'bhɛɛ- -a zru -o do Mɛɛzan Zesu ni, 'bhɛɛ- 'o 'pegee 'yele- 'bhɛ a ye 'ɛ 'wo zii' 'eke- zi.

8 'Mi 'gbu 'a 'lawlenna -a ma 'ke 'an 'winbo- 'ka ta ye, 'o ta janwo zayi' 'ka ni, 'bhɛɛ- 'kooko- 'ke 'kaa ɿya, fangan- baan' nu dɔ 'ka ta.

9 'N 'yoo- -kɔɔ' nɛɛnɛ- Onezimu 'kpa zii' 'yee-Tisiki ba, 'bhɛɛ- 'ŋ -wo winbo 'ka ba ye. Onezimu zru -o do 'o ni, 'bhɛɛ- -a -za sɔ 'o ni 'egbɛnɛle, 'bhɛ 'pegee 'ka 'gbu a mɛɛ -le 'klele-. -Za 'oo -za 'la ɿkla -gɛ, -o nu 'bhɛ 'kpen 'yipelɛ 'ka ni ye.

10 Arisitaki ɿla 'o 'pegee 'bhɛ -o -kasø 'yi -gɛ, 'bhɛ 'ka 'pubwa-; 'duŋ- Banabasi a yewoycɔɔn Maki 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'O 'ka 'kpeelɛkaan 'elwale gban -sɔ 'yee- Maki 'la ba zayi' dɔɔ 'kee-nwa 'ka ba, -kaa 'cieya- kle 'elrele.

11 -O -yaa mɛɛ 'la zan sii Zesu Zutusi, 'bhɛ 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'Woo- mɛɛ yaga 'la bhe,

'wola- 'pegee 'mi -o yewo 'eke- zi -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya -jan 'ε 'wolele mεε mu 'ε ni. 'Wole- 'ke Zuufu mu 'la ɿwlaa Zesu 'yi -gε 'mu 'le. -O fangan- -dwa 'mi ta 'egbenele.

¹² 'Bhεε- 'ezin-, -kɔɔ' nεεnε- Epafrasi 'ka 'pubwa-. 'Bhε -o 'ezin- 'ka 'gbu a mεε mu 'ε do 'le. 'Bhεε- -yoo 'ke Zesu Krisi a yewone 'lrele- do 'le. -A nii- 'wlale- -o -a 'seriwole 'yi 'kaa- -za ma 'tanji, 'kooko- 'kaa- 'kpaleyə 'ε baan' kla -a ba, 'bhεε- 'ka dɔ 'eglɔɔle, 'ke 'ka 'yriwlale kłε -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kρεn kłεle ma.

¹³ Wlan 'ε ni, 'ka mu Kolɔsi mu 'pegee Laodise Zesu 'yi mu 'ε, 'bhεε- Yerapolisi Zesu 'yi mu 'ε 'kρεn, 'ka -za -o Epafrasi 'kɔɔ 'eglɔɔle; 'mi 'gbu -o 'bhε 'sre 'le.

¹⁴ -Kɔɔ' 'yienii -drɔɔdrɔɔ' mi Luki 'pegee Demasi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

¹⁵ -Kɔɔ' nεεnε- Zesu 'yi mu 'la -woo Laodise -wa 'ε ta, -ka 'mu 'pubɔ- 'o ni. 'Bhεε- Nifa 'pegee Zesu 'yi mu -lεdo' 'la kla 'eke- ba -yaa' 'fε 'ε ɿla, -ka 'mu 'pubɔ- 'o ni 'ezin-.

¹⁶ 'Ke 'ka ɿyaan 'yee- 'lεtε 'lεε- tapelele 'waati 'la ba, -kaa na Laodise Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε ni, 'bhεε- 'mu 'a tape 'ezin-. 'Dun- 'lεtε 'kεla ɿkaan Laodise, 'ke 'bhε ɿwlaa 'ka ba ye, 'ka mu 'bhε tape 'ezin-.

¹⁷ -Kaa pe Arisipi ni dɔɔ Mεεzan Krisi 'a 'siila-ye 'la 'kaama-, -e 'bhε -gblakun' 'kee- 'bhε wo 'elrele.

¹⁸ 'Mi Pɔlu 'gbu -le 'sεwεyɔɔn 'lεε- dε 'zi 'ŋ 'gbu 'kɔɔ dɔɔ: «'Mi Pɔlu 'ka 'pubwa-..» 'Mi -o -kaso 'la 'yi -gε, 'mi -za 'laa gole 'ka 'kpee. Bhaa -Waanbhaa' 'ka -dɔɔbo'!

**Mwan
The New Testament in the Mwan language of Côte
d'Ivoire**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da